

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Από τότε που δημιουργήθηκαν οι πρώτες ανθρώπινες κοινωνίες, παρατηρείται ότι ο άνθρωπος κατά κανόνα φρόντιζε να μεταδίδει με διάφορους τρόπους τις γνώσεις του στους συνανθρώπους του και ιδιαίτερα στους νεότερους. "Ο,τι μάθαινε κάποιος από τη δική του ζωή και τη δική του πείρα έπρεπε να γίνει κτήμα και των άλλων, αν όχι όλων τουλάχιστον αυτών που άνηκαν στην ίδια κοινωνική τάξη. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλιζόταν και η συνέχεια στον επαγγελματικό τομέα και η παραπέρα εξέλιξη και πρόοδος.

Αρχικά η μετάδοση των διαφόρων γνώσεων γινόταν άμεσα και με τον προφορικό λόγο, από τον πατέρα λ. χ. στο γιό, από τον τεχνίτη στο βοηθό του κλπ. Καθώς όμως άναπτυσσόταν πολιτιστικά ο άνθρωπος, μπόρεσε να βρει τον τρόπο για τη διατήρηση των γνώσεών του και τη μετάδοσή τους στους μεταγενέστερους. Κι ο τρόπος αυτός ήταν η γραφή, αλλά από τις μεγαλύτερες επινοήσεις του ανθρώπινου μυαλού, ίσως η πιο σημαντική για τον ανθρώπινο πολιτισμό.

Στην αρχή με διάφορες συμβολικές παραστάσεις (ιδεογραφήματα, ιερογλυφικά κ. ά.) πάνω σε πέτρες, ξύλα, μέταλλα, πήλινες πινακίδες, κ. ά. αποτύπωνε τις σκέψεις, τις ιδέες του, τα συναισθήματα ή τις επιθυμίες του. Αργότερα με ειδικά σύμβολα, που παρίσταναν όρισμένες συλλαβές ή φθόγγους, έφτασε στο σημείο να εκφράζει πιο εύκολα το καθέτι, χρησιμοποιώντας ως γραφική ύλη όχι μόνο τα παραπάνω αντικείμενα αλλά και άλλα πιο εύρηστα, τους παλιούς και τις περγαμινές (κατεργασμένα δέρματα) και πιο ύστερα το χαρτί. Το χαρτί, που τόσο βοήθησε στην πρόοδο της ανθρωπότητας σ' όλες τις εκδηλώσεις της ζωής, και μάλιστα όταν συνδυάστηκε με την άλλη μεγάλη επινοήση του ανθρώπου, την τυπογραφία, που έκαμε το βιβλίο κτήμα του πλατύτερου κοινού με το μεγάλο αριθμό αντιτύπων και τη μείωση της τιμής του. Γιατί, όπως αντιλαμβάνεται ο καθένας, όταν τα βιβλία γράφονταν ή αντιγράφονταν με το

χέρι, ή τιμή τους ήταν άπρόσιτη για το μεγαλύτερο μέρος των ανθρώπων.

Το βιβλίο έγινε όλο πολύ δυνατό στα χέρια του ανθρώπου. Όπλο, που του δίνει τη δύναμη να κατακτήσει τη ζωή με πιο μεγάλη εύχρησία, μα και να προχωρήσει στην εξεύρεση νέων μεθόδων για την παραπέρα ανάπτυξη των μέσων που χρειάζονται για τη βελτίωση των συνθηκών της ζωής του.

Το όπλο αυτό θα πρέπει να είναι στη διάθεση όλων των ανθρώπων, να μπορούν να βοηθούνται όλοι γενικά και καθένας στη δική του δουλειά. Σ' αυτό θα βρούμε καθένας γνώσεις χρήσιμες για το επάγγελμα που εξασκεί μα και διάφορα άλλα στοιχεία που θα συντελούν όχι μόνο στην καλύτερη κατάρτισή του, στον ειδικό τομέα που άπασχολείται, αλλά και στη γενικότερη πνευματική του ανάπτυξη.

Σήμερα, καθώς υπάρχει μεγάλος καταμερισμός στις εργασίες του ανθρώπου, υπάρχουν και πάρα πολλές κατηγορίες βιβλίων. Μια απ' αυτές είναι και το αγροτικό βιβλίο.

Το αγροτικό βιβλίο θα συντελέσει στην επαγγελματική μόρφωση των αγροτών μας και στην ανύψωση του μορφωτικού τους επιπέδου, θα τους κάμει ικανούς να ξεφύγουν από τον έρρασιτεχνισμό και την τύχη στις καλλιέργειές τους και θα τους βοηθήσει στην επιστημονική όργανωση της δουλειάς τους.

Για τους λόγους αυτούς επιβάλλεται να δημιουργηθούν αγροτικές βιβλιοθήκες και στην επαρχία μας. Κι αν αυτό σήμερα φαίνεται δύσκολο για όλα τα χωριά, άς καταβληθεί προσπάθεια να γίνουν τουλάχιστον στα μεγαλύτερα και τα πιο κεντρικά. Για να είμαστε όμως πιο ρεαλιστές, άς ξεκινήσουν σήμερα σ' αυτή την προσπάθεια οι γεωργικοί συνεταιρισμοί που άπάγχουν και λειτουργούν στην επαρχία. Μα το ίδιο θα πρέπει να κάμουν και όσοι στο μεταξύ μπορούν να δημιουργηθούν. Την άνάγκη της δημιουργίας και άλλων συνεται-

ρισμών τονίσαμε σε προηγούμενο άρθρο των Β. Ν.

Η δημιουργία αγροτικών βιβλιοθηκών δεν είναι έξω από τους σκοπούς των συνεταιρισμών. Το καταστατικό πολλών συνεταιρισμών αναφέρεται όχι μονάχα στην προαγωγή της συνεταιριστικής συνείδησης και στο συγχρονισμό των μεθόδων παραγωγής και έμπορίας των προϊόντων τους, αλλά και στην πνευματική βελτίωση των μελών τους. Μα και η ύπηρεσία της συνεταιριστικής εκπαίδευσης όριζει το συνεταιρισμό ως «εταιρεία με μεταβλητό αριθμό προσώπων και μεταβλητό κεφάλαιο, που έχει σαν σκοπό την προαγωγή της ατομικής οικονομίας των μελών της καθώς και την ανύψωση του μορφωτικού επιπέδου τους».

Οι αγροτικές βιβλιοθήκες, εκτός από βιβλία γενικού ενδιαφέροντος που θα βοηθήσουν στη γενικότερη μόρφωση των αγροτών, θα πρέπει να έχουν και ειδικά για την επαρχία μας βιβλία έλαισοκομίας και καλλιέργειας πρώτων κηπευτικών (τομάτας, άγγουριού, μπανάνας κλπ.), γαρυφάλων κ.ά., να έχουν βιβλία για τη μελισσοκομία, κτηνοτροφία, πτηνοτροφία, καθώς και άλλα για τη σύνθεση και χρήση των λιπασμάτων, για το κλάδεμα, το όργωμα, τον ποτισμό κ. ά.

Η αγροτική βιβλιοθήκη θα πρέπει να είναι δανειστική. Με μια μικρή όμως προσπάθεια μπορεί ο κάθε συνεταιρισμός να εξασφαλίσει άργότερα και αίθουσα — άναγνωστήριο. Έκει θα μπορούν να δίνονται και κατά περιόδους όρισμένες πληροφορίες, έπεξηγήσεις και χρήσιμες οδηγίες από τον επαρχιακό γεωπόνο ή άλλες μορφωτικές για τους άγρότες εκδηλώσεις.

Η σωστή όργάνωση των αγροτικών βιβλιοθηκών, καθώς και των αγροτικών συλλόγων και των αγροτικών συνεταιρισμών, για τους οποίους γράψαμε σε προηγούμενα άρθρα των Β. Ν., θα βοηθήσει στην προώθηση και έπίλυση των προβλημάτων που άπασχολούν τους κατοίκους της επαρχίας μας και στη βελτίωση του βιοτικού και πνευματικού τους επιπέδου. Όλοι, όσοι αγαπούν και ποιοούν τον τόπο μας, άς βοηθήσουν σ' αυτό, καθένας με τον τρόπο του.

Η ιστορία των χωριών της Βιάννου

1. ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΣ

Του κ. ΙΩΑΝ. Π. ΝΕΡΑΝΤΖΑΚΗ
Δ/ντου Δημ. Σχολ. "Ανω Βιάννου

4ο

Ο άείμνηστος πατέρας μου Πολυχρόνης Νεραντζάκης, που πέθανε το 1971, σε ηλικία 89 ετών, μου διηγήθηκε την περιπέτεια των δύο χωριανών μας, όπως την άκουσε από τον παππού του. Γενάρη μήνα, ήταν στον Κερατόκαμπο για δουλειές τους. Ξαφνικά τη νύχτα άκουσε «χάρχαλο» στη θάλασσα. Πλησιάζει προσεχτικά και βλέπουν γεμάτη τη θάλασσα μαύρα καράβια μικρά, μεγάλα. Στον άμμο χοροπηδούσαν σαν δαίμονες οι "Αραβες πειρατές. Χωσμένοι μέσα σ' άρμυρικήα οι δύο χωριανοί μας έβλεπαν φοβισμένοι. Λίγο να κουνηθούν, θα τους άκουγαν οι Σαρακηνοί. Σε λίγο θγαίνει το φεγγάρι, πανσέληνος, και φέγγει σαν τη μέρα ο γιαιός. "Ετοιμάζουν φαγητά οι πειρατές, θέβαι οι πόνες. Δεν τους βλέπει κανένας. Άρχίζουν το φαγοπότι. Μιά στιγμή ένας απ' αυτούς, προχωρεί προς τ' άρμυρικήα. Σαλεύει ο ένας δικός μας, τον βλέπει ο Άλγερινός και τον άρπάζει. Τον σπρώχνει και τον πετά έντρομο στη μέση του φαγοποτιού. Τρομερή τιμωρία τον περιμένει.

Του δίνουν μεζέ, του δίνουν πιετό, και του λένε: Τραγούδησε μαρέ! Χόρεψε μαρέ! και δώσ' του σπρωξές και κοροϊδίες. Τι να κάμει ο κακομοίρης. Στυλώθηκε και σκέφτηκε. Σκέφεται να δώσει άάρρος

στον άλλο, το σύντροφό του, που μένει κρυμμένος σ' άρμυρικήα και να του υπενθυμίσει το χρέος του. Και άρχίζει να χοροπηδά, σαν μεθυσμένος, σαν τρελός, τον άπελπισμένο χορό του, και τραγουδεί:

«ΤούΓενάρη το Φεγγάρι, παρά λίγο μέρα κάνει κι ο καλά καλικωμένος παρά λίγο καθάλαρης. Άνέβα πάνω μοναχός και με πολλούς κατέβασ».

«Καλά καλικωμένος» ήταν, γιατί φορούσε καινούργια στιβάνια (όποδηματα) και τον προέτρεπε να τολμήσει να θγει στο χωριό, να ειδοποιήσει τους χωριανούς για τον κίνδυνο και να κατεβούν όλοι μαζί να τους αντιμετώπισουν. Το φεγγάρι του Γενάρη (μεγάλες οι νύχτες του) φωτίζει σαν να 'ναι μέρα. Να μη φοβηθεί. λοιπόν και γρήγορα. Ο άλλος κατάλαβε, τόλμησε έφυγε και γρήγορα θγήκε στο χωριό (στη Βιάννο), πήγε στην εκκλησία, «κρεμάστηκε» στο σκονί της καμπάνας κι άρχισε το καμπαναίο.

Σε λίγο ξυπνά «ξετρομισμένο» το χωριό: Μαρέ είντα 'ναι: ρωτούνε ο ένας τον άλλον. Είντα 'ναι; Τρέχουνε προς την εκκλησία.

— Σαρακηνοί — Σαρακηνοί! φωνάζει αυτός. Και να μην τα πολυλογά, όλοι οι άντρες, με τα όπλα και τα τσεκούρια τους, τους μπαλτάδες και τις «χαχαλόβεργες» τρέχουν προς το γιαιό. Για καλό και για

Τον προηγούμενο μήνα ολοκληρώθηκε η έκδοση και βιβλιοδεσία του άφιερώματος στον Ί. Κονδυλάκη, που έκαμαν τα Β. Ν., τιμώντας το μεγάλο πεζογράφο της Βιάννου. Το τιμητικό αυτό τεύχος, με 90 περίπου σελίδες, στέλνεται δωρεάν στους συνδρομητές της εφημερίδας μας, όπως υποσχθήκαμε όταν αποφασίσαμε την έκδοσή του.

Τώρα, για να καλύψουμε τα έξοδα της εκτύπωσης του που ανέβηκαν πολύ ύψηλά, μα και για να εξασφαλίσουμε τη συνέχιση της έκδοσης των Β. Ν., παρακαλούμε θερμά όσους δεν έστειλαν μέχρι σήμερα — μάλλον από άμέλεια — τη συνδρομή τους, του πρώτου και του δεύτερου χρόνου, να τη στείλουν με ταχυδρομική έπιταγή ή όπως άλλως μπορούν, στη διεύθυνση της εφημερίδας μας (Όδός 1866, αριθ. 110, Ήράκλειο). Το τεύχος για τον Κονδυλάκη πωλείται επίσης στα βιβλιοπωλεία (100 δρχ.).

Άπό τη συνεστίαση ΤΟΥ "ΔΙΑΒΑΤΗ"

Όμιλία του Γεν. Γραμ/τέα
κ. ΜΑΝΟΛΗ ΣΤΡΑΤΑΚΗ

Άγαπητοί συμπατριώτες,

Είναι πραγματικά όμορφες οι στιγμές αυτές, που η μεγάλη μας άγάπη για τη μάνα μας τη Βιάννο, μάς έφερε εδώ σ' αυτή την αίθουσα, τον ένα πλάι στον άλλον, άδελφωμένους και άξέχωριστους, για να δώσουμε διέξοδο στη νοσταλγία μας γι' αυτήν, που τόσο επίμονα και θασανιστικά συντροφεύει, μακριά της, το χρόνο μας.

Φαίνεται χωρίς ιδιαίτερη

κακό, τα γυναικόπαδα κρύφτηκαν στους γύρω σπήλιους... τους Σαρακηνούς τους διώξαν και γλυτώσανε το χωριό». Τέτοιοι θρύλοι, πολλοί λέγονται. Δεν γραφήκανε όμως κι οι πιο πολλοί χάνονται στη στάχτη του χρόνου.

(Συνεχίζεται)

σημασία το γεγονός αυτής της συγκέντρωσης. Ένα τρίτο μάτι δεν θα μπορούσε να διακρίνει, να υποπτευθεί τί μπορεί ν' άναμοχλεύεται κάτω από την επιφάνειά της. "Αν μπορούσε να δει τις μνήμες μας, τις καρδιές μας και τις λαχτάρες μας, θα 'μενε κατάπληκτο από την ολοζώντανη κι επιβλητική παρουσία του Βιαννίτικου χθές που το συνθέτει η δυναμική κοινωνία πλήθους μορφών, στο γνωστό ρυθμό που έχουν επιβάλει τα ιδιαίτερα του Βιαννίτη χαρακτήριστικά κι ή άπαράμιλλη όμορφιά του χώρας όλόκληρης της Επαρχίας Βιάννου. Και θα 'μενε περισσότερο κατάπληκτο από τις τεράστιες δυνάμεις που κρατούν δέσμη την ψυχή μας προς τα 'κει.

Πραγματικά, κανένα άτομικό, οικογενειακό ή κοινωνικό Συνέχεια στη σελίδα 2

ΧΑΤΖΗΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ Ο ΣΥΜΙΑΝΟΣ Ο ΘΥΡΛΙΚΟΣ ΧΑΪ'ΙΝΗΣ ΤΗΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

Γράφει ο Γιάννης Δημηλάς

4ο

Μετά την κάμψη της Κρητικής επανάστασης, ο Χατζηαναγνώστης, όπως άλλωστε και οι άλλοι επαναστάτες, άν και σταμάτησε τον έπίσημο άγώνα του και τον συστηματικό πόλεμο, δεν ήσυχασε.

Ο Χατζηαναγνώστης συμπολέμησε και με τους Σφακιανούς, που ήρθαν από τα Σφακιά, για να συντράμουν τους ντόπιους επαναστάτες για την έκπόρθηση του φρουρίου της Ίεραπέτρας. Στα 1822 ή Κεντρική Διοίκηση του έπαναστατικού άγώνος με έδρα τα Σφακιά, διέταξε τους άρχηγούς Ζερβονικόλα, Κουσκούμπι, Βουζομάρκο, Μανιά και Άνδρακό, να έκστρατεύσουν, μετά των καλώς έξωπλισμένων ομάδων των, στην Άνατολική Κρήτη και να ένωθούν με τους ντόπιους επαναστάτες. Είς το χωριό Κριτσά ένώθησαν με τους όπλαρχηγούς της Άνατολικής Κρήτης, Χατζηαναγνώστη, Ίωάν. Κοντό, Ίωάν. Μακρή, Κ. Στακάκη και Π. Μιτυληναίο. Κατόπιν συσκέμωσαν των άρχηγών, άπεφασίσθη με αλφειδιασμόν να καταλάβουν το φρούριο της Ίεραπέτρας. Μέσα σ' αυτό ήταν συγκεντρωμένοι όλοι οι Τούρκοι από τη γύρω περιοχή μετά των κινητών περιουσιών των, και άσφαλισμένοι καθώς ήταν, έκαναν συχνές έξορμήσεις, όπότε αν νόμιζαν την όρα κατάλληλη και έπέφεραν πολλές ζημιές στα γύρω χωριά, για να άσφαλιστούν

και πάλι πίσω από τα τέλη, όταν έδέχονταν την άντεπίθεση των επαναστατών.

Δυστυχώς, οι επαναστάτες δεν έπέτυχαν τον αλφειδιασμό, διότι ή σχεδιαζόμενη έπίθεση έγινε άτυχη από τους Τούρκους, και περίμεναν στις πολεμικές θυρίδες με τα όπλα στα χέρια. Το πλήθος των επαναστατών ήταν μεγάλο, καθώς όμως έξοπλισμένο ή και τελείως άοπλο. Περί τους 1100 άνδρες από τα γειτονικά χωριά της Ίεραπέτρας και των γειτονικών περιφερειών ένώθησαν με τις όργανωμένες ομάδες, αλλά οι περισσότεροι έστερούντο όπλισμο. "Ηλπιζαν είς τον έξοπλισμόν των από τον έχθρικό όπλισμό που θα έκυριεύετο.

Η έπίθεση έγινε κάτω από ραγδαία όρροχή, χωρίς όμως άποτέλεσμα. Μόνο πέντε Τούρκοι έφονεύθηκαν από τους άντρες του Σφακιανού Ζερβονικόλα, και πέντε συνελήφθηκαν αιχμάλωτοι από τον όπλαρχηγό Χατζηαναγνώστη τον Συμιανό.

Άείζει να σημειωθεί το τόλμημα του γενναίου Σφακιανού Μποτονακή, ο οποίος προσεποιήθη τον άγγελιοφόρο, για να μπορέσει να πλησιάσει κοντά στα τέλη. "Όμοια με ποιμενικό ραβδί, άκούμπησε στον ώμο του το όπλο του και στην άκρη κρέμασε μικρό σακκίδιο. Οι Τούρκοι ένόμισαν ότι έπρόκειτο για μαντατοφόρο, τον όποιον

Συνέχεια στη σελίδα 2

★ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ★

ΧΟΝΤΡΙΓΙΑΝΝΕΙΣ ΦΟΥΡΝΕΛΙΕΣ

“ΧΡΩΜΑΤΟΥΡΓΕΙΟΝ Η ΙΡΙΣ,,

Γράφει ο κ. Γιώργης Θεοδοσάκης

«Άσπρο τριαντάφυλλο βαστώ και θέλω να τὸ βάψω κι ἀνὲν πετύχει στὴ βαφή, πολλές καρδιές θὰ κάψω...».

Πότε στὴν κοπελοβεντέμα καὶ τότε στὸ βαρεῖο ἀσχολοῦνταν ἡ γὰρ μαμὴ ἀπ' τὸ Χόντρο.

Ἐίχε τὸν τρόπο της νὰ σοῦ πετύχει βαφές ἐξαιρετικές. Ἀποκαλύπτω ἐπιφυλακτικὰ μερικὰ ἐπαγγελματικὰ μυστικά:

Σὰν ἤθελε νὰ βάψει τὰ ὄργανα κίτρινα, τὰ ἔβαφε μὲ τὰ ἄνθη ἐνὸς λουλουδιοῦ, ὄχι βέβαια τοῦ κρόκου. Τὸ καφέ τὸ πετύχαινε μὲ τὴ φλούδα ἀπλατάνου, τὸ κόκκινο μὲ ἕνα χόρτο ποὺ τὸ λέγαν ριζάρι, ὡς καὶ τὰ ρογδόφυλλα χρησιμοποιοῦσε στὶς βαφές.

Ἄλλος βιοτέχνης τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦταν ὁ ΚΟΚΟΜΑΝΩΛΗΣ ποὺ «τσιροῦσε» καὶ πατοῦσε τὶς πατητές καὶ τὶς ρασές.

Ποῖν τὰ κλωστοῦφαντουργεῖα καὶ οἱ βιομηχανίες «εἰσὶμων ἐνδυμάτων» κατακλίσουν τὶς ἀγορές, τὰ καταστήματα καὶ τὶς βιτρίνες, κάθε ἀγροτόσπιτο ἦταν θὰ ἄγαν καὶ μὴ βιομηχανική μονάδα.

Κατεργάζονταν καὶ ἐπεξεργάζονταν τὰ μαλλιά τῶν προβάτων, τὴν τρίχα τῆς αἴγας, τὸ λινάρι, τὸ βαμβάκι καὶ τὸ μετάξι. Μ' αὐτὰ

καλύπταν ὅλες τὶς ἀνάγκες τους καὶ φτιάχναν μὲ τὰ δικὰ τους χέρια ὅτι ἐννοοῦμε σήμερα «εἶδη προιόντα», ἔτοιμα ἐνδύματα ὑφαντά, ὑφαντὰ μάλλινα καὶ ἄλλα πολλά.

Ἀπὸ τὸ βαμβάκι «κείνη τὴν ἐποχὴ φτιάχναν τὶς μπόλιες» καὶ τοῦ γαμπροῦ τὰ ποκάμισα, τὰ «μπαλόνια» ποὺ λέγανε.

Ὅσοι πάλι κοπελιές νυφροδιαλέγονταν καὶ ἐτοιμαζόνταν «νὰ γιοῦν στὰ χτένια» ὑφαίναν τὰ φορέματά τους ἀπὸ βαμβάκι.

Ἀπὸ τὸ μετάξι σάχναν τὰ χωριάτικα καὶ τὰ μεταξωτά. Γαμπρῖκια κοστοῦμα, ποικίματα, φορέματα καὶ ρούχα ἀντρῶν. Μὲ τὸ μπουσίμι (μεταξωτὴ κλωστή) ὑφαίναν τὰ «εἶδη προιόντα», μπόλιες (πετσέτες), μπροσποδιές, τραπεζομάνηλα καὶ διάφορα ἄλλα. Μὲ τὴν τρίχα τῆς αἴγας φτιάχναν τὰ πανιά τῆς φάμπρικας, σκοινιά καὶ τριχοντροβίδες. Ἀπὸ τὰ μαλλιά τῶν προβάτων σάχναν τὶς πατητές καὶ τὰ ρασὰ ποὺ μεταχειρίζονταν γιὰ παλτά. Ἄγρησε πολὺ, μὰ κάποτε ἀξιώθηκε νὰ φτάσει καὶ στὸ Χόντρο ἡ πρόδο καὶ ἡ ἐξέλιξη ποὺ ἀνέτρεψαν τὰ πάντα.

15 Δεκεμβρὸν 1977
ΘΕΟΔΟΣΑΚΗΣ ΓΕΩΡ.
Χόντρος — Βιάννου

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ὁ φτωχὸς Βοσνιὸς

Τοῦ κ. ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΡΑΝΤΖΑΚΗ

— Ποτέ μου δὲ θὰ ξεχάσω, τὴν πρώτη φορὰ ποὺ ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας μου μοῦ ἔπε τὸ βράδυ, κοντὰ στὴ παραστέια, ἅμα ἔπορναμε τὶς νόστιμες θρουβόπιτες μὲ μπουμπουριστοὺς χοχλιοὺς στὸ τηγάνι:

— Ἄρρω θὰ πάω στὸν Κερατόκαμπο, θὲς νὸ ῥθεῖς;

Ὁνειρο ἦταν γιὰ ὅλους τῆς ἡλικίας μας, ὁ μακρινὸς τότε Κερατόκαμπος.

Τὸν νιώθαμε σὰν μακρινὴν παραδεισένια γῆ, σὰ Χώρα, σὰν Ἐδέμ. Ἡ διαδρομὴ, ἡ τσοῦρα, οἱ βόλιες, ὁ Σταυρός, ἡ γαλανὴ ἀπέραντη θάλασσα, οἱ μαγατζέδες, ὁ ἄμορφος κάμπτος, ὅλα.

Καθόμαστε, τὰ ἄμορφα ἀνοσιγιάτικα βράδια, στὰ κακοσκάλωνα τῆς Πλάκας, ἐγὼ, ὁ Γιάννης τῆς Ἐλένης, ὁ Φιλοκτήτης, ὁ Γιάννης τῆς Κλεάνθης, ὁ Μανώλης τῆς Κλεάνθης, ὁ Ἀδάμης τῆς Φωτεινῆς, ὁ Δημήτρης τῆς Εὐρυδίκης, καὶ λέγαμε καὶ ὄνειρευόμαστε θουτιές καὶ ἀπλωτὲς στὴν Ἀρμενόπετρα, πῆδους καὶ κυλίσματα στὸν ἄμμο, ἀγλάκια καὶ ξεφωνητά, φάλαινες καὶ φώκες, ψάρια καὶ ψαροπούλια. Ὁνειρευόμαστε κοιμητιὲς καὶ περδικιές στὴν Τσοῦρα, κοτσυριές καὶ ἀσοκοδαιές στοὺς Καφάλους. Ὁνειρευόμαστε ἄγρια κβαλαρία πάνω στὰ μουλάρια καὶ γαϊδάρους τῶν γονιῶν μας, γέλια, τραγοῦδια καὶ χαρὲς.

Μποροῦσα λοιπὸν νὰ πῶ ὄχι στὴν ἀναπάντεχη πρόσκληση; Τὸ ὄνειρο γινόταν ἀληθινὸ καὶ ἐγὼ θὰ ἴεγα ὄχι; — Θὰ σηκωθῶμε τὴν αὐγὴ, νὰ μᾶσε δώσει ὁ ἥλιος στ' ἀπάνω ἀνεβόλημα. Μόνο νὰ κοιμηθεῖς ντελόγο, μοῦ ξανάπε.

Πῆγα καὶ ξάπλωσα στὸ καναπέδακι μου, μὰ ποὺ νὰ κοιμηθῶ. Ὅλη τὴ νύχτα ταξίδευα καὶ ἔβλεπα — καὶ ἔβλεπα.

Νύχτα ξεκινούμε. Αὐτὸς στὸ σομάρι καὶ ἐγὼ στὴν καπούλα. Μόνο οἱ πεταλιές τοῦ γρήγορου μουλαριοῦ ἀκούγονται καὶ πότε πότε καμμιὰ κουβέντα μὴ μπάς καὶ κοιμηθῶ καὶ πέσο ἀπ' τὸ μουλάρη.

Ὅταν ροδίζε ἡ ἀγὴ, φάνηκε ὁ σκοῦρος ὄγκος τῆς Βίγλας. Αὐστηρός, ψηλός, μονοκόματος μαυροιδερός βράχος, ψηλῶν ἀπ' τοὺς Καφάλους καὶ ξεκορφίξει καὶ τὸ Μαρεξὲ καὶ τὴν Κεφάλια, πέρα ἀπ' τὸ φαράγγι. Τὴν κοιτάζω, καὶ μοῦ φαίνεται πὼς θωροῦ τοὺς Φράγκους ἱππότες, σιδερόφρακτους καὶ ἀγρωποῦς, νὰ τριγυρίζουν στὶς πολεμιστὲς καὶ νὰ βιγλίζουν πρὸς τὸ βαθύ, τὸ γαλανό, τὸ ἄμορφο πέλαγος. Στὴ βρῦση τοῦ Γιεντελῆ σταματοῦμε νὰ πιούμε νερό, νὰ γεμίσομε καὶ τὸ μεγάλο φλασί. Τὴν ὥρα κενιὰ ἤβγαίναμε καὶ ὁ γέροφος Μπιτσάκης μὲ τὸ σταμνὶ στὸν ὄμο νὰ πᾶ γεμίσει. Καλημερίζει, ῥωτᾷ τὰ νέα τοῦ χωριοῦ, κάνουν τσιγάρο, μὰ γὼ βιάζομαι, καὶ οὔτε ἀκούω τί λένε.

Φτάνομε στὴν Τσοῦρα, καὶ ἐγὼ δασκαλεμένος ἀπὸ τοὺς πῶς μεγάλους, ἀπὸ τὸν Μανώλη τοῦ Βλαχονικολῆ, ἀπὸ τὸν ἄτυχο Βασίλη τοῦ Μανταλάκη, ἀπὸ τὸν Χαρολάμπη τῆς Βαχουδιανῆς, τὸν Μανώλη τοῦ Ραφτοβασίλη, πηδῶ ἀπ' τὴν καπούλα τοῦ

μουλαριοῦ καὶ τρέχω πρὸς τὸ γυαλιστερό, γλυστερό βράχο, ποὺ ἔχει γίνε σα μικρὸς γυαλένιος δρόμος, γιὰ νὰ τσουρήσω. Ἐκεῖ ἔτανε ὁμιος ὁ Παναγιώτης, φρασμένος πῶς μπροστὰ μὲ τὸν κύρη ντου καὶ ἐτσούρα καὶ αὐτός. Γέλια, φωνές, χάχαχα. Τσουρήσαμε ἀμέτρητες φορὲς, ἐνὸς οἱ γονιοὶ μᾶς κατηγοροῦσαν τὸ Μεγάλον ἀνεβόλημα. Γρήγορα τοὺς φτάσαμε, πηδήσαμε καὶ καβαλήσαμε τὰ πτήματα, στὸ σομάρι, γιὰτὶ αὐτοὶ ποτέ δὲν καβαλικένο στὸ χῆμα. Λίγο πῶς κάτω αὐτοὶ ξεστράτισαν πρὸς τοὺς Καφάλους καὶ ἐκεῖ συνεχίσαν πρὸς τὸν Κερατόκαμπο.

Λίγο πῶς πέρα στὸ σοπατάκι, δεξιά ὁπως κατεβαίνομε, πρὶν ἀπὸ τὸ ρυάκι, εἶν' ἕνας μεγάλος σκίνος. Μύριζε ὁ σκίνος, μύριζαν οἱ ἀνθισμένοι ἀσπαλάθοι, μύριζαν οἱ θομίπες καὶ οἱ ἀγκαραδιές, μύριζαν τ' ἀγρολιούδα ποὺ στὸλίζαν τὸ βραχίδι τόπο. Παράξενη καὶ δυνατὴ μυρωδιά.

— Ἐπαε σκοτώσανε οἱ Τούρκοι τὸν Πορτοκαλάκη. Ἐκεῖ στὸ σκίνο, κοντὰ στὸ χωράκι, τὸν ἔχουνε θαμμένο. Ἐπαε, εἶναι τοῦ Πορτοκαλάκη τὸ μνημα. Ἐπαε μαρτύρησε ὁ φτωχὸς Ἅγιος, ὁ φτωχὸς βοσκὸς, μοῦ λέει ὁ πατέρας μου.

... Νέος, κνηγιμένος ἀπὸ τοὺς Τούρκους στὸ χωριὸ του, εἶχε καμιά τριανταρὰ αἰγὲς δικές του, τὶς πῆρε καὶ κατηφόρησε πρὸς τὸ Γιάλι, γυρεύοντας καταρῦγιο, γυρεύοντας ἀποκοῦμπι.

Ψηλός, καστονάξινθος, μὲ πυκνὸ καὶ κοντὸ γενάκι, ἀσκητικὸς μὲ σοβαρὸ καὶ ἥρεμο πρόσωπο καὶ γλινὰ γαλανὰ μάτια. Λιγμοῦλιτος μὰ γλυκομίλης, φοροῦσε στὸ κεφάλι ἕνα μαῦρο κρουσοῦτὸ κεφαλομάνηλο, ποὺ μὲ κόπο συγκρατοῦσε τὰ ἀτίθασα μαλλιά του, ποὺ ξεφεύγαν καὶ ἀνεβίονταν σὰν χαιτὴ λιονταριοῦ στὸν ἀέρα. Ἡ μέση ντου δακτυλίδι καὶ τὰ παλιὰ στιβάνια του δὲ σκέπαζαν μὲχρι τὰ γόνατα τὰ γερά μνώδια πόδια του. Ἡ βράκα ντου, κοντὴ, φαντὴ, ξεβαμμένη, κουνούσε ξεροβόδεξα, σὰν πηδοῦσε ἀπὸ βράχο στὸ κορδάκι του. Πίσω στὴ ράχη του κρέμονταν μὴ μεγάλη φρομοσακούλα, μὲ δυὸ κουλούρες μέσα, ἕνα φλασί, λίγο τυρὶ καὶ τὸ λιοσάκιουλο γεμάτο. Εἶχε μέσα καὶ ἕνα μεγάλο γεραπετρίτικο τριτσέτο.

Στὰ χεῖρα ντου κρατοῦσε ἕνα γροῦρὸ ἀργουλιδένιο μπαστοῦνι, σκῆπτρο καὶ φόβητρο. Ἡ καπινοσακούλα του ἦταν κρεμασμένη μὲ διπλὸ κορδόνι στὸ λαμῖο του καὶ μπτηγιμένη ξεροβὰ στὴ μέση ντου. Μέσα σ' αὐτὴ, σ' ἕνα πῶς μικρὸ σακούλι, εἶχε τὸ «θησαυρὸ» του, δεκαεφτά μαμουδιέδες, δεμένους κόμπο σ' ἕνα μεταξωτὸ μαντηλάκι, δῶρο τῆς μάνας του, καὶ μερικὰ ψιλά, γρόσια καὶ παράδες. Τοὺς μαμουδιέδες ἤθελε νὰ τοὺς κάμει εἰκοσι πέντε, καὶ ἦταν τὸ δῶρο του στὴ «μαμὰ» ποὺ θὰ κρεμοῦσε στὸ λαμῖο τῆς καλῆς του. Ἡ μαυρομάτα, ἡ γαϊτανοφρόδα, τὸ Ἐλενάκι τῆς Σταυρογιόργαννας, ἦταν ἡ κρυφὴ του ἀγάπη.

Ἡ ἀποτέλεσμα διπλό: Ἡ ἀκίνησια τοῦ Συλλόγου καὶ κάποιον κενὸ μέσα μας. Μὲ δυὸ λόγια: Ἐνὸς θέλομε καὶ μποροῦμε, ἐλάχιστα κάμαμε ἀπὸ

(Συνεχίζεται)

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Ἵγειονομικὸς Σταθμὸς Βιάννου	21205
Ἱατρεῖο Ἀγροτικὸ Πεύκου	31377
Χωροφυλακὴ Ὑποδιοίκηση Βιάννου	21206
Χωροφυλακὴ Σταθμὸς Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	21230
Ἰατρονομεῖο Βιάννου	21006
Εἰρηνοδικεῖο	21211
Συνεταιρισμὸς Βιάννου (Γραφεῖα)	21226
Συνεταιρισμὸς Βιάννου (Ἐλαιουργεῖον)	21136
Ο.Τ.Ε. (Θλάσσα)	12
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	21215
Ἑλληνικὰ Ταχυδρομεία	21203

ΑΓΟΡΑΙΑ

Βασιλάκης Γεώργιος — Βιάννος	21239
Ζαζαμάκης Θεόδωρος — Βιάννος	21304
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσάκης Ἐμμανουὴλ — Λουτράκι	21103
Λασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	21355
Χατζάκης Ἰωάννης — Ἅγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. Χόνδρος	21101
Ψαρολογάκης Κων. Χόνδρος	21.109

(Γιὰ ὑπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΑΜΟΙ:

Στὴν Ἄνω Βιάννο ὁ κ. Σταύρος Καπετανάκης μὲ τὴ Μαρία Ἀδ. Καραγιωργάκη.

Στὴν Κάτω Βιάννο ὁ Σταύρος Γ. Πιτροπάκης μὲ τὴν Ἑλλήν Μ. Τζανάκη.

Στὸ Ἡράκλειο: Ὁ Γεώργιος Ἀγγουράκης καὶ ἡ Μιράντα Ι. Μανουσάκη.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

Στὴ Βιάννο: Ἡ Κατίνα σύζυγος Ι. Μιχαλάκη γέννησε ἀγόρι.

— Ἡ Ἀλίκη σύζ. Στέργιου Πετράκη γέννησε κορίτσι.

ΘΑΝΑΤΟΙ:

Στὴν Κ. Βιάννο: Ἑλένη Ἐμμ. Μανδαλάκη.

Στὸν Ἅγ. Βασίλειο: Γεώργιος Λασηθιωτάκης.

— Μύρων Παπαματθαίου.

ΧΑΤΖΗΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

ὁ θρυλικὸς Χαῖνης τῆς Βιάννου

(Συνέχεια ἀπ' τὴ σελίδα 1)

ἔστελλον οἱ ἀντίπαλοι καὶ μέσα στὸ σακκίδιο ὑπῆρχαν γράμματα μὲ τὶς προτάσεις τῶν ἐπαναστατῶν. Ὅταν ἐπλησίασε ἀρκετὰ, ὁ τολμηρὸς ἄντρας, ξεκρέμασε τὸ δῆλο τοῦ ἀστραπιαῖα καὶ ἐπυροβόλησε. Τὸ βόλι θρόηκε στὸ μεσοφρύδι τὸν φροῦραρχο τῶν Τούρκων ποὺ ἔπεσε νεκρός, τὴν ἴδια στιγμή ἔστρεψε τὸ τουφέκι του εἰς ἄλλη θυρίδα καὶ ἐπυροβόλησε. Τὸ βόλι δὲν ἀστόχησε οὔτε αὐτὴ τὴ φορὰ, θρόηκε τὸ μάτι τοῦ Δερβίς Ἀγᾶ, ὅπως τὸν ἔλεγεσαν καὶ χωρὶς νὰ τὸν σκοτώσει τὸν ἄφησε μονόφθαλμο. Τὴν ἴδια στιγμή ὁ γενναῖ-

ος ἄντρας ἔπεφτε χτυπημένος, ἀπὸ πολλὰ ἐχθρικά βόλια.

Ἡ ἔφοδος αὐτὴ, ποὺ ἔγινε τὸ Νοέμβριο τοῦ 1822, ἀνάγκασε τοὺς Τούρκους νὰ περιτειχίσουν καὶ νὰ διαχυρῶσουν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἐνετικὸ Πύργο, καὶ ὅλη τὴν κοινόπολη.

Ἀργότερα, ὕστερα ἀπὸ μερικὰ χρόνια, Σφακιανοὶ ἐπαναστάτες ὑπὸ τοὺς ὀκλαρηγούς Παναγιωτάκη, Μανιά καὶ Τσιρινιτάνη, εὐρέθησαν πάλι στὴν Ἐπαρχία Ἱεραπέτρας. Ἡ τῶν τὸ ἔτος 1828. Εἰς τὸ χωριὸ Μάλλες συνεκρούσθησαν μὲ τοὺς Τούρκους ἀλλὰ ἀτυχῶς ἔχασαν τὴν μάχη.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

πρὸς τοὺς συνταξιούχους τοῦ Ο.Γ.Α.

Ἐπενδύμεται στοὺς συνταξιούχους τοῦ Ο. Γ. Α. ὅτι, κατὰ τὴ διάρκειά του πρώτου διμήνου καὶ χρόνου (Ἰανουάριος — Φεβρουάριος), ἔχουν ὑποχρέωση νὰ καταθέτουν στὸν Ἀνταποκριτὴ τοῦ Ο. Γ. Α. τοῦ Δήμου ἢ τῆς Κοινότητος, ποὺ πληρώνονται, ὑπεύθυνη δήλωση, μὲ τὴν ὁποία νὰ δηλώνουν ἂν παίρνουν ἢ ὄχι ἄλλη σύνταξη, ἂν ἄλλαξε ἢ ὄχι ἡ οἰκογενειακὴ τους κατάσταση κ.λ.π. Ἡ δήλωση αὐτὴ γράφεται σὲ εἰδικὸ ἔντυπο, ποὺ παίρνουν οἱ συνταξιούχοι ἀπὸ τὸν Ἀνταποκριτὴ τοῦ Ο. Γ. Α. τοῦ Δήμου ἢ τῆς Κοινότητος τους. Ἄν δὲν καταθέσουν δήλωση μέχρι τὸ τέλος Φεβρου-

αρίου καὶ χρόνου, διακόπτεται ἡ καταβολὴ τῆς συντάξεως.

Παρακαλοῦνται, ἐπομένως, οἱ συνταξιούχοι τοῦ Ο. Γ. Α., νὰ πᾶνε, τὸ συντομότερο, στὸ Γραφεῖο τοῦ Ἀνταποκριτῆ τοῦ Ο. Γ. Α. (Δημαρχεῖο ἢ Κοινοτικὸ Γραφεῖο), γιὰ νὰ συμπληρώσουν τὸ σχετικὸ ἔντυπο. Διευκρινίζεται ὅτι ὑπεύθυνη δήλωση ἔχουν ὑποχρέωση νὰ ὑποβάλουν ὅλοι γενικά οἱ συνταξιούχοι τοῦ Ο. Γ. Α., ἀνεξάρτητα ἂν παίρνουν ἢ ὄχι ἄλλη σύνταξη, ἂν ἄλλαξε ἢ ὄχι ἡ οἰκογενειακὴ τους κατάσταση κ.λ.π.

Ἀπὸ τὴ Διοίκηση τοῦ Ο. Γ. Α.

● Συνέχεια στὴ σελίδα 3

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

Μηνιαία εφημερίδα στην υπηρεσία των άπανταχού Βιαννιτών.

Έκδοτης — Διευθυντής

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Όδος 1866 αριθ. 110, τηλ. 282.808

Φιλολογική επιμέλεια κειμένων Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου

ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ

Θαλήτα 8 — Τηλ. 284909 — Ηράκλειον

Έτήσιες συνδρομές

Ίδιωτών Κοινοτήτων — Σχολείων — Ένοριών

Έμβάσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ

Έπιστολές για την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 αρ. 110 Ηράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 37 Ηράκλειο.

Χειρόγραφα δημοσιεύμενα ή μη δέν έπιστρέφονται. Τά ένυπόγραφα άρθρα έκφράζουν τίς άπόψεις των συγγραφέων.

Η ΣΤΗΛΗ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

του κ. Κ. Γ. Στεφανάκη

ΤΑ ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΙΞΕΩΣ

(=νοτιοδυτικός, νοτιοδυτικά) κ. ά.

Στήν κατανόηση του περιεχομένου ενός κειμένου μεγάλο ρόλο παίζει ή καλή στίξη, ή χρήση δηλ. των κατάλληλων κάθε φορά σημείων στίξεως και μερικών άλλων σημείων που χρησιμοποιούμε στο γραπτό λόγο. Άνάλογη με τά σημεία αυτά θα είναι κατά την ανάγνωση ή διακοπή, καθώς και ό χρωματισμός τής φωνής μας. Τά σημεία αυτά συντελούν επίσης και στην καλύτερη εμφάνιση του κειμένου. Πιστεύουμε πως ή παρακολούθηση των παρακάτω οδηγιών θα είναι χρήσιμη στους αναγνώστες μας, σε όσους τουλάχιστον γράφουν ότιδήποτε.

Άν όμως οί σχετικές με τά σημεία του όρίζοντα συντομογραφίες άφορούν τόπο ή χώρα, μπαίνει μετά από αυτές τελεία: Ν. Άμερική, Β. Ελλάδα, Μ. Άσία, Δ. Εύρώπη, Κ. Άφρική, (=Κεντρική Άφρική) κ. ά.

2. Μερικές φορές σε πολυήφιους αριθμούς (έκτός από τίς χρονολογίες): 12356,128 κ. ά.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ :

α) Μετά την τελεία αρχίζουμε πάντα με κεφαλαίο γράμμα: Πήγαμε σε πολλά μέρη. Πουθενά όμως δεν είδαμε τόση όμορφιά και τόση γαλήνη, όση στον τόπο μας.

β) Στη θέση τής τελείας μπαίνει έρωτηματικό, όταν ρωτούμε, και θαυμαστικό, όταν έκδηλώνουμε διάφορες συναισθηματικές καταστάσεις.

γ) Δέν ν μ π α ί ν ε ι τ ε λ ε ί α σ τ ο υ ς τ ί τ λ ο υ ς β ι β λ ί ω ν , σ τ ί ς έ π ι κ ε φ α λ ί δ ε ς , τ ί ς έ π ι γ ρ α φ έ ς κ α ι τ ί ς λ ε ζ ά ν τ ε ς π . χ . :

Ό Δωδεκάλογος του Γύφτου Ό έπαγγελματικός προσανατολισμός

Θεραπευτήριο «Ευάγγελισμός»

Α' Λύκειο Άρρένων Άθηνών

10ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου

Ύπουργείο Έμπορίου

Μιά φωτογραφία του Κονδυλάκη στην Άκρόπολη κ. ά.

Β' Η ΑΝΩ ΤΕΛΕΙΑ Ή ΑΝΩ ΣΤΙΓΜΗ (.)

Ή άνω τελεία είναι κάτι ένδιάμεσο μεταξύ τελείας και κόμματος και φανερώνει διακοπή του λόγου πιά σύντομη από την τελεία και πιά μεγάλη από τό κόμμα. Με αυτήν τελειώνουν τά διάφορα κώλα μιάς περιόδου. Σήμερα πάντως πάει να άντικατασταθεί από την τελεία ή τό κόμμα.

Τήν άνω τελεία χρησιμοποιούμε κυρίως, όταν μιά άρχική πρόταση συνεχίζεται με άλλες όμοιες με αυτήν, από τίς όποιες παραλείπεται συστηματικά ένας όρος, γιατί είναι ό ίδιος με αυτόν που υπάρχει στην πρώτη πρόταση (ή πιά σπάνια στην τελευταία).

π. χ.: «Τά πλοία έρεύνησαν κάθε σημείο διέσχισαν από τή μιά άκρη ως τήν άλλη τήν περιοχή του ναυαγίου: έψαξαν για κηλίδες πετρελαίου ή άλλες ένδείξεις: έμειναν εκεί όλόκληρα είκοσιτετράωρα, μά τίποτε δέν πέτυχαν». (κοινό ύποκείμενο σε όλες τίς προτάσεις είναι ή λ. πλοία, που υπάρχει μόνο στην πρώτη).

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Από τή συνεστίαση του « Διαβάτη »

(Συνέχεια άπ' τή σελίδα 2)

Άλλες που θα άποσκοπούν στον κανονικό ρυθμό λειτουργίας του Συλλόγου και τή συνεχή ένίσχυση τής «προσωπικότητας» του με πυκνότερες παρουσίες στον πνευματικό κι εκπαιδευτικό στίβο κι έπίμονη προβολή των προβλημάτων του τόπου μας μ' όλα τά δυνατά μέσα. Γι' αυτό τό σκοπό τό Δ. Σ. θα καλεί κατά διαστήματα σε συσκέψεις τά κατάλληλα — ανάλογα με τή φύση του κάθε θέματος — μέλη, που θα συμβουλευόν και θα αναλαμβάνουν κι αυτά κάποιο πρακτικό ρόλο.

Ό πνευματικός κι εκπαιδευτικός τομέας θα περιλαμβάνει διαλέξεις κάθε περιεχομένου, δημοσιεύσεις που θα σχετίζονται όσο τό δυνατό με τή βιάνου και τίς λαϊκές τής παραδόσεις, τους άγώνες και τίς θυσίες τής και γενικά ότι συνθέτει τήν πολύτιμη μας κληρονομιά. Έπίσης γιορτές με τά λαογραφικά μας στοιχεία, θεατρικές παραστάσεις, χορούς, έκδρομές. Σ' αυτές τίς έκδηλώσεις — πιστεύω — όλοι έχουν, ποιος λίγο — ποιος πολύ, κάτι να προσφέρουμε. Του κοινωνικού τομέα τό εύρος — όπως άλλωστε και του πνευματικού — είναι έξαρτημένο από τή συλλογική συνείδηση των μελών και χίλις δύο έκδηλώσεις και προσφορές. Σ' αυτό τον τομέα χρονίζει και τό πρόβλημα τής οργανώσεως και έμπλουτισμού του Ύγ. Σταθμού Βιάννου. Ξέρουμε όλοι, οί δικοί μας εκεί κάτω, έμεις οί ίδιοι τί έλπίδες έχουν στηριχτεί σ' αυτό τό Σταθμό, που όμως λειτουργεί με φτωχά μέσα και άνεπαρκή βασικό έξοπλισμό, πράγμα που άφαιρεί άντικειμενικά πάρα πολλές δυνατότητες έπιτυχίας από τό έργο του μοναδικού — προσωρινού πάντα — γιατρού. Βέβαια ή ικανοποιητική λειτουργία του Ύγειον. Σταθμού είναι ύπόθεση κρατικής φροντίδας κι ίσως με τή σωστή προβολή του θέματος στο Ύπουργ. Κοινων. Ύπηρεσιών να δοθεί κάποια λύση. Άν όμως δέν δοθεί μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα, θα πρέπει να βοηθησουμε όλοι με κάποιο τρόπο που θα σάς προταθεί από τό Δ. Σ. στο μέλλον.

Άνεφερα ένδεικτικά τον Ύγ. Σταθμό, γιατί αυτό τό πρόβλημα μας καίει πιά πολύ από τό 'άλλα. Στο Συλλόγο άλλωστε έρχονται έπιστολές κατά καιρούς που διεκτραγωδούν διάφορες καταστάσεις όπως αυτή του μοναδικού δασκάλου ένός σχολείου που στεγάζεται σε κάποιο παλιό μαγαζί και οί μαθητές τουρτουρίζουν από τό κρύο τό χειμώνα. Ό δάσκαλος άναρωτιέται, που θα βρει μιά σόμπα κι άν είναι δυνατό μερικά όργανα κι εκπαιδευτικά «σλάιτς».

Δέν χρειάζεται να τονιστεί πως σ' όλα άνεξαιρέτως τά κοινά προβλήματα των χω-

ριών μας θα μπορούσε ό Σύλλογος να διαδραματίσει άποφασιστικό ρόλο για δίκαιες λύσεις.

Σκόπιμα άφησα τελευταίο ένα ζήτημα που καλύπτει όλους τους χώρους και που θα πρεπε να γίνει τό «λάτρυματίβο» για τον καθένα χωριστά και για όλους μας, μέχρι να βρει τήν πλήρη δικαίωσή του. Είναι ό τυφεκισμός εκατοντάδων Βιαννιτών από τό Γερμανικό Στρατό κατοχής στις 14 του Σεπτεμβρίου του 1943 και ή πυρπόληση τίς έπόμενες μέρες των περισσότερων χωριών τής Έπαρχία μας, ύστερα από τή μάχη τής Σύμης μεταξύ άγωνιστών τής Αντίστασης και γερμανικού στρατού. Πολλοί από μας ζήσαμε τήν τραγωδία που έγραψε ή διεστραμμένη φασιστική ήθική του Γ' Ράιχ άλλα και ή έξυπνότητα μεγάλων συμμαχικών πολεμικών άναγκών. Ή έπιχείρηση των άναρτών στη Σύμη ήταν πράξη άντιπερσπασμού και άποσκοπούσε στο να συγκεντρώσει προς τά 'κει τήν προσοχή τής φοβερής πολεμικής μηχανής του Γερμαν. Φρουρίου Κρήτης, για να διαπλεύσει τή Δ. Μεσόγειο και να φθάσει σ'α στον ποορισμό τής μεγάλης συμμαχικής νησιοπομής.

Αυτή ή μεγάλη θυσία τής Βιάννου στο βωμό τής λευτεριάς που θα 'πρεπε ό πνευματικός κόσμος τής χώρας να τής είχε άφιέρώσει όλόκληρους τόμους, και στην Ίστορία τής Μάχης τής Κρήτης — που δέν τελείωσε τή μέρα τής άνακαμψής άλλα συνεχίστηκε ως τό τέλος του πολέμου — θα πρεπε να φαντάζει όσο κι οί πιά ό στραφτερές πολεμικές σελίδες τής, αυτή ή μέρα τής 14 του Σεπτεμρίου του 1943 που έπρεπε να τιμάται από τό έπίσημο κράτος, όπως τιμούνται τόσες άλλες, με τή συμμετοχή των άνώτατων άρχόντων και με όλα τά μέσα προβολής, άργα σήνη άκόμα και στή δική μας μνήμη. Ούτε ένα μνημόσυνο φέτος κι ίσως και πέρυσι τό ίδιο...

Είναι ζήτημα τιμής για όλους μας να συμβάλουμε όπως και όσο μπορούμε για να καθιερωθεί ή 14η του Σεπτεμβρίου έπίσημη Ίστορική έπέτειος τής όλοκαυτώσεως τής Έπαρχίας Βιάννου και μέρα άπόδοσης τιμών στους νεκρούς μας, που μόνο έτσι δέν θα ντρέπονται για μας και θα ήσυχάσουν στους τάφους των.

Άλλά άρκετá σάς κούρασα. Δέν θέλω να σάς χαλάσω τή διάθεση, ούτε να μετατρέψω τήν άτιμόσφαιρα που ό Πρόεδρος του Συλλόγου, με τό γνωστό διανιτικό λιτό του ύφος, κατάφερε να δημιουργήσει. Σας εύχομαι λοιπόν καλή διασκέδαση. Εύχομαι επίσης, ή άποφινική συνεστίαση να μείνει στην Ίστορία του «Διαβάτη» σαν μιά εύτυχής άφετηρία Βιαννιτικής έξόρμησης.

ΕΜΜ. ΣΤΡΑΤΑΚΗΣ 4 — 12 — 77

ΠΗΓΗ ΤΩΝ ΕΜΠΝΕΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ

Ό Κονδυλάκης, Κρητικός στην καταγωγή, τό φρόνημα και τό αίσθημα, δανείζεται σχεδόν όλόκληρο τό ύλικό τής συγγραφικής του εργασίας από τήν Κρήτη.

Τό Ιστορικό, λαογραφικό, λογοτεχνικό και δημοσιογραφικό του ύλικό περιστρέφεται γύρω από τήν Κρήτη και τό λαό τής, τον όποιον έξέφρασε και ζωντάνεψε με φροϋδική ψυχανάλυση, λές κι ό παλμός τής καρδιάς του ήταν ό παλμός δλάκερης τής Κρήτης.

Ποτέ δέν άπαρνήθηκε ό Κονδυλάκης τήν Κρήτη κι άς πέρασε τά περισσότερα χρόνια του στην Άθήνα, ώστε όχι μόνο με

σ' δλάκερο τό έργο του. Ό Κονδυλάκης είναι ένας κι αυτός από τους Κρητικούς, που πριν πιάσουν κοντούλι και πλάκα στο χέρι, μαθαίνουν να χειρίζονται τή σκανδάλη του «σισανέ» με σημάδι τό φέσι του Τούρκου.

Ό Κονδυλάκης έχει μπει στα κατάβραθα τής ψυχής των συμπατριωτών του κι από τά διηγήματά του, κυρίως «Σκούρα» και «Κερκέζος», θα δούμε πόσο ή άπόκτηση ένός τουφεκιού άποτελεί σοβαρή ύπόθεση για τον Κρητικό. Ό Άντρουλιός στον «Κερκέζο» άφου σκότωσε έναν Κιρκάσιο και θάζει τή στολή του, παραδίδει τό όπλο στο Σαϊτονικόλη και του λέει με τή μεγαλύτερη φυσικότητα: «Αυτό σου πρέπει έσένα, Καπετάνιο! Έγώ θα πάρω άλλο».

Στό βαθύ πατριωτισμό του Κρητικού τό τουφέκι άποτελεί ιδιαίτερη τιμή και κάθε ντροπή με δαυτό τήν ξεπλύνει. Με τό τουφέκι περπατεί και με τό τουφέκι μπαίνει στην έκκλησιά να προσκυνήσει.

Τήν πραγματικότητα αυτή μας τή φανερώνει κι ό Καζαντζάκης που σαν γνήσιος γυιός κι αυτός τής Κρήτης έκφράζει τόσο ζωντανά τήν ψυχή τής. «Είνα λαοί κι άνθρωποι που φωνάζουν τό Θεό με προσευχή και με κλάματα ή με έγκαρτέρηση και τήν φρόνημη άπαντοχή ή με θλαστήμιες: οί Κρητικοί με τό τουφέκι. Στέκονται άπόξω από τήν πόρτα του Θεού και θρονούν τό τουφέκι ν' άκούσει. — Παντέρμη Κρήτη! μουρμούρισε ό Καπετάν Μιχάλης κι έδωκε σπιρουινά στή φοράδα του, πόσες γενεές φωνάζει, κακομοίρα, ποιος σε άκούει! Φοβέρα θέλει κι ό Θεός για να κάμει τό θάμα του, φοβέρα θέλουν κι οί δυνατόι τής γής. Πιάσε, μωρή, πάλι τό τουφέκι, αυτός είναι ό μόσκοθος ό δικός σου, άλλον δέν έχει!».

Θερμός τοπικιστής και πατριώτης, λάτρευε τήν Κρήτη κι όλους τους κραδασιούς τής ψυχής των παιδικών του χρόνων με άγάπη φύλαξε για να του γίνουν άργότερα πηγή έμπνευσης. Νά, γιατί ή Κρήτη έγινε και ή πνευματική του θρυσόμανα.

Τήν άγαπά με πάθος τήν Κρήτη κι άναθυμιάται με συγκίνηση και τίς πιά άσήμαντες λεπτομέρειες που θα τίς θροΰμε ένσπαραμένες σ' όλο τό έργο του. «Όταν ό Μανωλιός στον «Πατούχα» του ξαναγουρίζει στο θουνό κοντά στην άγρια φύση, με πόση ζωντανία μας περιγράφει τό ξανασιμίζμό του με τά γνώριμα τοπία, δέντρα και ζωάκια που προδίδουν μιά έντονη έκφραση άγάπης του συγγραφέα προς ότι έμψυχο και άψυχο περιβάλλει τήν άγαπημένη του Κρήτη! Ή άληθινή του οίκογένεια ήσαν τά άκακα έκείνα ζωάκια και οί άγαθότερα δένδρα και οί θράχοι και τ' άγριολούλουδα που του άπήϋθνον, ξελεγε, φιλικόν χαιρετισμόν, όπως έσειόντο εις τους κρημνούς.

«Όλα, ζωντανά και άψυχα, του έγελούσαν με στοργήν, τήν όποιαν μόνο εις τό μητρικόν ίσως πρόσωπον έβλεπε. Και αυτοί οί κόρακες, όττινες διήρχοντο κράζοντες ύψηλά εις τον άέρα, του έφαινοντο φίλοι. Οί σκύλοι τής μάνδρας είχαν σπεύσει εις προϋπάντησίν του τρελλοί από χαράν. Όταν δέ συνητήθησαν, ό Μανώλης έκυλίσθη μετ' αυτών επί των χόρτων άποδίδων τάς θωπείας προς σκύλας και, όμιλών προς αυτούς ως

νά ήσαν άνθρωποι. — Έσεις έλέετε πως δε θα ξανάρθω στα όζά αϊ;»

Όσο τά δεινά τής Κρήτης πλήθαιναν, ή άγάπη του Κονδυλάκη για εκείνην αύξαινε και γρατσουνούσαν τήν πληγή τής καρδιάς του για τό ένεσκαλωμό τής. Τό όπλο του φάνηκε μικρή ύπεράσπιση για τή μικρή βασανισμένη του Πατρίδα, γι' αυτό όλο τό μελάνι τής πέννας του έξόδευε να τίς πλέξει ύμνους και ώδές. Δέν ύπάρχει πτυχή τής κρητικής ζωής που να μείνει άφανέρωτη στο έργο του. Περιγράφει τοπίων, έντυπώσεις τής νεανικής του ήλικίας στο «Όταν ήμουν δάσκαλος», με τον άνεπανάληπτο «έπικήδειό του» και άλλα, άκόμη δε τήν άριστοτεχνική άπόδοση τής ψυχολογίας του άγνού και άγαθού κρητικού τύπου στον «Πατούχα». Ή άγάπη του για καθετί που άφορά τήν Κρήτη είναι τόσο έντονη, που κι αυτή ή γλώσσα του άπλοο Κρητικού γίνεται τό μουσικότερο μέσο έκφρασης στους ευχάριστους διαλόγους του.

Τό ίδιο και ό Καζαντζάκης, άδελφός του Κονδυλάκη στην ψυχή, τό φρόνημα και τήν έμπνευση, με τό στόμα του Καπετάν Μιχάλη έκφράζει τήν άπέραντη άγάπη του και τον θαυμασμό του προς τήν Κρήτη. «Όμορφη ποΰνια ή Κρήτη, μουρμούρισε, όμορφη! Έ! και νάμουνα άέτος να τήν καμαράνα όλη από τήν κορφή τ' άέρα!».

Τό κρητικό ιδίωμα δέν τό μεταχειρίζεται για να πλουτίσει τή λαογραφία του νησιού του, όπως ύποστηρίζει ό Άλκης Θρύλος για τον Κονδυλάκη, άλλα πάλι μόνο με τή γλώσσα που ό καθένας έμαθε στή γή που πρωτοφύτρωσε, μπορεί να έκφράσει αυτό που καίει και σαλεύει μέσα του. Έγώ λοιπόν, πιστεύω ότι, αν ό Κονδυλάκης πέτυχε ιδιαίτερα στην άπόδοση τής ψυχολογίας των ήρώων του, των δρεσειθίων θοσκών και γενικά των άγνων, άπλων ανθρώπων τής Κρήτης, τοϋτο όφείλεται κυρίως στή χρήση τής κρητικής διαλέκτου που τόσο άτόφια μεταφέρει στους διαλόγους του και που τόσο ξεκουράζουν τον άναγνώστη και ύπογραμμίζουν τό νόημα.

Οί περιγραφές των τοπίων τής Κρήτης που διατηρεί από τά νεανικά του χρόνια άνακατεμένες με ζωντανά χρώματα, μεταφέρονται άνάγλυφες στο έργο του και μαζί με τους ανθρώπους που τόσο άριστοτεχνικά πλάθει μάς δίνει μιά Κρήτη ζωγραφιστή μαζί με τήν ψυχή τής. «Άνωθεν τής κρητικής κόμης πρηνέ ύπάρχει μικράς κοιλίας περιορισμένη ύπό κυκλοτερούς σειρας λόφων. Πυκνή συστάς άμφιλαφών πρηνών και άγριοκυπαρισίων έπισκιάζει τον θόρειον αυτής μυχόν, όπου ζωηρός ρύαξ κρημιζόμενος εκ τής κορυφής γλαφυροθράχου κυλίει τό άδαμάντινον ρεύμα του εις τήν κοιλάδα, έξ ής έξέρχεται, άφ' οδ κάμη χιλίους έλιγμοούς και διάλυση πανταχού τους δροσερούς του ψιθούρους. (Τό θοσκοπόυλο του Ψηλορείτη). «Επί των δωματών έφαινοντο δμιλοί άνδρων και γυναικών, φαιδροί, εις τό ήλαρον φεγγοβόλημα του έρεινισού ήλιου, περιέργοντες τό θλέμμα εις τήν ευδαίμονα κοιλάδα τήν άνοιγομένην κάτω πρό τό χωριού, όπου τους συσκίου κήπους και τους θαθείς έλαιώνας διεδέχτο σμαραγδίνη θάλασσα σπαρτών, σχηματιζόμε-

(Συνέχεια στην σελίδα 4)

Υ Π Ο Μ Ν Η Μ Α

Τών μπανανοπαραγωγών της έπαρχίας Βιάννου — 'Ηρακλείου Κρήτης

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΟΝ Ο. Τ. Ε.

Η παράταση της έκκρεμότητας που υπάρχει στα τηλέφωνα των χωριών Καλαμιού και Συκολόγου είναι απαράδεκτη. Σε παλιότερο σημείωμα των Β. Ν. πώς δεν επιτρέπεται στην εποχή μας να υπάρχουν στήν λειτουργία τα πρωτόγονα χειροκίνητα τηλέφωνα, ή Διοίκηση του Ο. Τ. Ε. μάς πληροφορήσε πώς «αυτά ανήκουν στο ελάχιστο ποσοστό που δεν έχουν ακόμη αντικατασταθεί. Έχουν όμως προγραμματιστεί και σύντομα θα τοποθετηθούν αυτόματα». Πολύ άδικο όμως αυτό το σύντομα και οι κάτοικοι αγανακτισμένοι ρωτούν: Πότε θα είναι αυτό το σύντομα; δυο μήνες; τρεις; ένας χρόνος; δυο χρόνια ή δέκα; Ας μάς πούν επίτελους κάτι το συγκεκριμένο κι όχι να μάς κοροϊδεύουν.

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΣΥΚΟΛΟΓΟΥ

Ο Συκολόγος είναι από τα λίγα χωριά που οι κάτοικοί του, όταν ιδιαίτερα πρόκειται για τα κοινά, δείχνουν τέτοια κατανόηση μεταξύ τους, ώστε ξεπερνούν κάθε εμπόδιο και πετυχαίνουν αυτό που θέλουν, αρκεί να εξαρτάται απ' αυτούς. Διδακτήριο δημοτικού σχολείου στο Συκολόγο δεν υπήρχε μετά τον πόλεμο, γιατί οι Γερμανοί το 1943 ισοπέδωσαν όλο το χωριό.

Για να κτιστεί καινούργιο, ή υπηρεσία τους ζήτησε οικόπεδο. Οι Συκολογιανοί το βρήκαν από το 1950. Το ισοπέδωσαν, κτίσανε μόνοι τους μια ξερολιθιά που χρειαζόταν. Περίμεναν χρήματα για να κτίσουν το διδακτήριο. Όμως το κράτος φρόντισε την πρόχειρη λύση: Τους τοποθέτησε λυόμενα. Αλλά δεν κράτησε για πολύ. Πέρυσι, όπως γράψαμε τότε, μια χιονοθύελλα που ξέσπασε στην έπαρχία, πήρε τη στέγη του σχολείου. Ευτυχώς σε όρα που τα παιδιά βρισκόταν στα σπίτια τους.

Από τότε τα παιδιά στριμάχτηκαν σε μια άποθηκοκώλα 4Χ4 χωρίς παράθυρο και μόνο με το φως του ηλεκτρικού μπορούν να ζούν μέσα σ' αυτή.

Η Νομαρχία ένεκρινε 100.000 για να επιδιορθώσουν το λυόμενο. Μα οι Συκολογιανοί ρωτούν. Τί να φτιάξουν με τις 100.000 δραχμ.; Τα σάπια ξύλα για να ξαναπέσουν αργότερα και να πλακώσουν τα παιδιά; Απαντούν από τον Όργανισμό Σχολικών κτιρίων τη μελέτη και άνοικοδόμηση σύγχρονου διδακτηρίου, πρόβλημα να προσφέρουν κι άλλο οικόπεδο, αν δεν έπαρκει, αυτό που υπάρχει. Πρόβλημα να προσφέρουν προσωπική εργασία και, ότι άλλο χρειαστεί. Ας δείξει λοιπόν και το Κράτος λίγη στοργή. Περιμένουμε τη σχετική εισήγηση του κ. Νομάρχου κι' όχι λύσεις μπάλωματα.

ΟΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

Πολλές φορές μέχρι σήμερα έχουμε τονίσει από τις στήλες των «Β. Ν.» πώς οι αγροτικοί δρόμοι της έπαρχίας μας έχουν ανάγκη από γενική επίσημη και κανονική συντήρηση, που πρέπει να γίνεται στη διάρκεια του καλοκαιριού. Αυτό όμως δυστυχώς δεν συμβαίνει κι έτσι με τις πρώτες βροχές γίνονται αδιάβατοι, τότε δηλ. που χρειάζονται περισσότερο για τη διακίνηση των αγροτικών προϊόντων.

Οι επιπτώσεις από την κακή αυτή κατάσταση των αγροτικών δρόμων της έπαρχίας

μας είναι πολλές: Μεγάλες δυσκολίες και φθορές για τις εκατοντάδες αυτοκίνητα που κινούνται καθημερινά σ' αυτούς και κίνδυνος άτυχημάτων για τους επιβάτες. Ζημιές στα μεταφερόμενα πρώιμα κηπευτικά (τομάτες, κλπ), με τα κτυπήματα των αυτοκινήτων στις συνεχείς λακούβες των δρόμων. Έτσι τα εύπαθα αυτά προϊόντα αλλοιώνονται ποιοτικά και σε πολλές περιπτώσεις άχρηστεύονται σε μεγάλες ποσότητες.

Όπως μάς πληροφορήσαν, ο δρόμος 'Αμυρά — 'Αρβής έχει γίνει αδιάβατος. Ιδιαίτερα από τ' 'Αμυρά μέχρι τη θέση Τσιφέτο, όπως και στις στροφές στα Καψάλια και στο μετόχι του Σύλλα βρίσκεται σε πολύ κακή κατάσταση με πολλούς κινδύνους για τις δεκάδες αυτοκίνητα που κινούνται καθημερινά σ' αυτόν. Αναγκαία λοιπόν η άμεση επίσκεψη του από την αρμόδια υπηρεσία της Νομαρχίας.

ΜΙΑ ΠΑΓΙΔΑ ΘΑΝΑΤΟΥ (Η γέφυρα του 'Αγίου Βασιλείου)

Και σε προηγούμενο φύλλο των «Β. Ν.» γράψαμε για τον κίνδυνο που απειλεί το πλήθος των όχημάτων, τα οποία κινούνται στον αυτοκινητόδρομο Συνοικισμού Κεφαλοβρυσίου — 'Αγίου Βασιλείου, από την πολύ στενή και χωρίς κανένα προστατευτικό στηθαίο γέφυρα στη θέση «Κούσκουρας» (της περιοχής «Λάζαρο»). Η γέφυρα βρίσκεται σε μια απότομη στροφή κατηγορητικό δρόμου, κάτω από την οποία υπάρχει μεγάλο δάραδρο και γκρεμός. Στη στροφή αυτή γίνονται συχνά κατολισθήσεις, που κάνουν ακόμη πιο στενό και πιο επικίνδυνο το πέρασμα των αυτοκινήτων και μάλιστα των πιο μεγάλων (πουλμαν και φορτηγών). Με την τελευταία κακοκαιρία έγινε μια τέτοια κατολίθηση, μετά τα Χριστούγεννα, που δημιουργεί κινδύνους κι όμως κανένας αρμόδιος δε φρόντισε, δεκαπέντε ολόκληρες μέρες, για την αφαίρεση των χωμάτων και τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας. Η Κοινότητα του 'Αγίου Βασιλείου, που εξυπηρετείται βασικά από τον αυτοκινητόδρομο αυτό, ο Σταθμός Χωροφυλακής Πεύκου και όποιο άλλο είναι αρμόδιοι, δεν έπρεπε να δείξουν κάποιο ενδιαφέρον;

ουσία του προβλήματος: Η αρμόδια υπηρεσία της Νομαρχίας 'Ηρακλείου πρέπει να φροντίσει το συντομότερο για την εξάλειψη της παγίδας αυτής του θανάτου, πριν θρηνήσουμε για κάποιο ανεπανόρθωτο δυστύχημα. Πρέπει να διαπλατυνθεί ο δρόμος στη στροφή αυτή, να επεκταθεί η γέφυρα και να γίνουν προστατευτικά στηθαία. Δεν πρέπει να περιμένουμε να γίνει το κακό για να λάβουμε τα μέτρα που επιβάλλονται για την άποψυγή του.

ΟΙ ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

Σε όλα τα χωριά της έπαρχίας μας συνεχίστηκε και σχεδόν ολοκληρώθηκε το μάζωμα της ελιάς. Η έλαιοπαραγωγή ήταν, για πρώτη φορά έπειτα από αρκετά χρόνια, στην έπαρχία μας ελάχιστη. Για παράδειγμα αναφέραμε ότι από κτήμα που έδωσε πέρυσι 20 — 30 σακιά ελιάς φέτος δεν μαζεύτηκε ούτε ένα σακί. Η άπελπιστική αυτή για τους έλαιοπαραγωγούς μας κατάσταση όφειλεται στους σφοδρούς ανέμους του περασμένου 'Απριλίου, τότε που τα δέντρα βρισκόνταν στην

Τών μπανανοπαραγωγών της 'Επαρχίας Βιάννου — 'Ηρακλείου Κρήτης Π Ρ Ο Σ

Τόν 'Υπουργόν 'Εμπορίου Κύριον ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΝ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ:

- 1) κ. Πρωθυπουργόν Κων. Καραμανλή
- 2) 'Υπουργούς Συντονισμού κ. Ράλλη,
- 3) Γεωργίας κ. Ταλιαδούρο,
- 4) 'Εμπορικής Ναυτιλίας κ. Κεφαλογιάννη,
- 5) Πρόεδρον Π.Α. Σ.Ο. Κ. κ. Παπανδρέου,
- 6) Πρόεδρον Ε. Δ.Η. Κ. κ. Ζιγδίη,
- 7) Γενικόν Γραμματέα Κ. Κ. Ε.
- 8) Πρόεδρον Νεοφιλελευθέρων κ. Μητσοτάκη και πρὸς ὄλους τοὺς Βουλευτάς του Νομοῦ 'Ηρακλείου Κρήτης ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

Κύριοι, Οί μπανανοπαραγωγοί της έπαρχίας Βιάννου του Νομού 'Ηρακλείου Κρήτης

ακμή της άνομορίας, και στη φοβερή άνομορία του περασμένου χρόνου.

Πολύ σημαντική θα ήταν έπίσης ή παραγωγή των πρώιμων κηπευτικών (άγγουριού, τομάτας), αν δεν καταστρεφόταν από τις αντίξοες καιρικές συνθήκες και ιδιαίτερα από τους σφοδρούς ανέμους και το χαλάζι, που προκάλεσαν άτυπολογίστες καταστροφές.

Και οι μπανανοκαλλιεργητές έπαθαν ζημιές από τους ανέμους και το χαλάζι, αντιμετώπιζον όμως πολύ μεγαλύτερα προβλήματα από την κατάσταση που δημιούργησε ή άπόφαση του 'Υπουργού 'Εμπορίου να επιτρέψει την εισαγωγή ξένης μπανάνας. Έτσι, παρουσιάζεται άπροθυμία των έμπόρων να αγοράσουν ντόπιες μπανάνες, που ή τιμή τους έχει πέσει τόσο, ώστε οι μπανανοκαλλιεργητές να βρισκόνται σε άπελπισία, καθώς όλοι τους είναι καταχρεωμένοι στην 'Αγροτική Τράπεζα. Και στη μεγάλη άπόγνωση τους ρωτούν: Γιατί το κράτος, που μέχρι προχθές έπιδοτούσε και με κάθε τρόπο ενθάρρυνε την επέκταση της μπανανοκαλλιέργειας, παρουσιάζεται ξαφνικά την άλλη μέρα σαν άλλος 'Ηρώδης να σφαγιάζει τους μπανανοκαλλιεργητές; Η καλλιέργεια της μπανάνας και των πρώιμων κηπευτικών είχε φέρει στην ύπαιθρο άρκετούς κατοίκους από τα μεγάλα άστικά κέντρα και από το έξωτερικό άκόμα. Και τώρα οι άνθρωποι αυτοί αναγκάζονται, με τα μέτρα του κράτους, να εγκαταλείψουν ξανά τη γή που τόσα χρόνια ποτίζαν με τον ιδρώτα τους και να ξαναφύγουν για τις πόλεις.

Ο ΚΑΙΡΟΣ

Πολύ άγριος ήταν και για την έπαρχία μας ο καιρός όλο σχεδόν τον μήνα που πέρασε από την έκδοση του προηγούμενου φύλλου μας μέχρι σήμερα. Τις περισσότερες μέρες είχαμε συνεχείς βροχές, που ήταν συχνά καταρρακτώδεις, άρκετο χιόνι και χαλάζι και σφοδρούς, ανέμους, που προκάλεσαν μεγάλες καταστροφές στις γεωργικές καλλιέργειες, στα πρώιμα κηπευτικά, τις μπανάνες και τις λιγοστές ελιές που είχαμε φέτος στην έπαρχία. Ολοκληρωτική σχεδόν ήταν ή καταστροφή που προκάλεσε το χαλάζι στην τοματοπαραγωγή και μάλοτα σε όρισμένες περιοχές, όπως στην Τραπέζα, Λατόμια κ. ά.

Τό ύψος της βροχής έφτασε τα 60 εκ. μέχρι τις 10 του Γενάρη.

βρισκόνται σε άναστάτωση και άναθρασμό εξ αίτιας της άπόφασης της Κυβέρνησης να επιτρέψει την εισαγωγή 3000 τόννων μπανάνας από το 'Εξωτερικό. Η άπόφαση αυτή θέτει σε κίνδυνο την επιβίωση των μπανανοκαλλιεργητών της Χώρας, άμεσα δε και έμμεσα όλων των φρούτοπαραγωγών, και γι' αυτό δηλώνουμε ότι θα άγωνιστούμε με όλες μας τις δυνάμεις και όλα τα νόμιμα μέσα για τόν τόπο μας, τό ψωμί μας και τό ψωμί των παιδιών μας.

Σαν καλλιεργητές μπανάνας, σαν υπεύθυνοι άγρότες, σαν Έλληνες κάνουμε έκκληση σε κάθε υπεύθυνο παράγοντα να λάβει σοβαρά υπόψη του τις παρακάτω άπόψεις μας, πριν υλοποιήσει την Κυβερνητική άπόφαση της ελεύθερης εισαγωγής μπανανών από τό 'Εξωτερικό.

1) Είναι γνωστό ότι ή μπανάνα σαν φυτό είναι άπαιτητική σε κλιματικές συνθήκες και ιδιαίτερα στον ήλιο, την θερμοκρασία και τό νερό. Οι συνθήκες αυτές σε άριστό βαθμό εξασφαλίζονται μόνον στις μεσημβρινές περιοχές της χώρας και ιδιαίτερα στα νότια παράλια της Κρήτης.

Σήμερα ή καλλιέργεια της μπανάνας στην χώρα μας έντοπίζεται κυρίως στην έπαρχία Βιάννου όπου θής καλλιέργειας. Τα περιθώρια της έπαρχίας Βιάννου και γενικότερα της Νότιας Κρήτης είναι τεράστια για την καλλιέργεια της μπανάνας, με την προϋπόθεση της έκτέλεσης έργων ύποδομής.

2) Την τελευταία δεκαετία οι κάτοικοι της περιοχής βρίσκόνται σε έντονη δραστηριότητα, για να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις που θα επιτρέψουν την επέκταση της καλλιέργειας της μπανάνας με τόν έξέυρεση του νερού, το μόνο περιοριστικό παράγοντα για τέτοιου είδους καλλιέργειες. Συστάθηκαν συνεταιρισμοί καλλιέργειας και έμπορίας μπανανών και άλλα. Για τό σκοπό αυτό έχουν συνασφεί εκατοντάδων έκατομμυρίων δάναει και όλα τα παραπάνω έργα βρίσκόνται στην εξέλιξη τους. Είναι άυτονόητο ότι όλα θα τιναχθούν στον άέρα με την εισαγωγή μπανανών από τό 'Εξωτερικό και ό ένθουσιασμός των άγροτών για έθνικες επιδιώξεις δε σταματήσει στη γέννησή του από τό ίδιο τό Κράτος.

3) Αναγνωρίζουμε ότι ή σημερινή τιμή της μπανάνας στην κατανάλωση είναι παράλογα άκριβή, πρέπει όμως να γνωρίζει και ή πολιτεία ότι αυτό δεν όφείλεται στους παραγωγούς.

Όφείλεται στους μεσάζοντες. Γιατί οι παραγωγοί λίγες φορές πληρώθηκαν πάνω από 70 δραχμ. τό κιλό. Αυτό είναι άπαράδεκτο. Δίνουμε την διαβεβαίωση όλοι έμεις οι μπανανοπαραγωγοί της έπαρχίας Βιάννου στην πολιτεία, τόν κάθε αρμόδιο παράγοντα, ότι μπορούμε να καλύψουμε τις άνάγκες της χώρας μας σε μπανά-

νες, αν άξιολογήσουμε και άξιολογήσουμε σωστά την βοήθεια της πολιτείας τό προνόμιο της περιοχής μας από κλιματολογικής πλευράς. Έτσι θα παύσει ή χώρα μας να είναι έλλειμματική σε μπανάνες και τούτόχρονα θα έξοικονομήσει τό τόσο άπαιτητο συνάλλαγμα για ή χώρα μας τις κρίσιμες αυτές έθνικες στιγμές που περνά, και με τό συνεταιρισμό μας θα άρομε την μεγάλη διαφορά μεταξύ της τιμής παραγωγής και κατανάλωσης.

Γι' αυτό έμεις προτείνουμε να μάς δοθεί κάθε βοήθεια να συνεχίζουμε μεθοδευμένα και προγραμματισμένα τά έργα ύποδομής για την καλλιέργεια της μπανάνας (δρόμοι, νερό, φυτά, πράξεις κ. ά.) σε όλη την παραλιακή περιοχή που ευδοκιμεί ή καλλιέργεια της, γιατί έτσι όχι μόνο θα επεκταθεί ή καλλιέργεια της μπανάνας, αλλά θα άυξηθεί και ή παραγωγικότητά της με μείωση τό κόστους παραγωγής και θα γίνει ή ελληνική μπανάνα, ή μπανάνα της Κρήτης, ανταγωνιστική και έδω και στο 'Εξωτερικό.

Έχουμε τη γνώμη, τό πιστεύουμε άκράδαντα, ότι ή χώρα μας μπορεί να γίνει ατάρκης σε μπανάνες, αν διατεθούν με μορφή δανείου τά χρήματα που πρόκειται να δοθούν στο 'Εξωτερικό σε συνάλλαγμα σε δυο καλλιεργητικές περιόδους και τότε ή μπανάνα θα καταστεί οικονομική καλλιέργεια για την οικονομία μας και ό καταναλωτής θα την τρώγει πολύ φθηνά.

Οί δυνατότητες υπάρχουν. Η στοργή και ή φροντίδα της πολιτείας λέπει για την περιοχή. Ας δείξει πρακτικά ή πολιτεία μια φορά τό ενδιαφέρον της για την άπομακρυσμένη και έγκαταλειμμένη περιοχή μας.

Οί Βιαννίτες πρώτοι στα έθνικα προσκλητήρια, πρώτοι στους πατριωτικούς και έθνικους θρόλους. Η ιστορία δεν ξεχνά και θα καταδικάσει όσους έμπορεύον την έθνικη και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής. Η Βιάννος δεν πεθαίνει, τό έδειξε στη γερμανική λαίλαπα. Στάθηκε όρθια, όταν όλοι οι δυνατοί της γής λύγισαν. Οί Βιαννίτες δεν έπιταούν, τό άπαιτούν γιατί τόνς άνήκουν πολλά και σαν άγρότες και σαν Έλληνες.

Η οικονομική άνάπτυξη της χώρας περνά άναγκαστικά από τά χωράφια μας και ή έθνικη μας επιβίωση πέρασε και θα πέρασει από τις πλάτες των άγροτών. Ο άγρότης είναι ή σπονδυλική στήλη της χώρας. Ας μόν τό ξεχάσει αυτό ή πολιτεία, γιατί όποιος τό ξεχνά είναι καταδικασμένος να καταστραφεί.

Έμεις περιμένουμε. Για να θυσιαστούμε μετά. Η άντιπροσωπεία μπανανοπαραγωγών έλπίζει στο Κυβερνητικό ενδιαφέρον.

Μετά τιμής Για τόνς μπανανοπαραγωγούς 'Αγ. Βασιλείου Βιάννου

Ο Πρόεδρος του Συν)μοῦ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΝΔΑΛΛΑΚΗΣ

Για τόνς λοιπούς καλλιεργητές της περιοχής οι κ. κ. Έμμ. Χρηστάκης, Βασίλειος Φραγκάκης, Πολύβιος Άγαπουλάκης, και Νικ. Ζαχαράκης.

ΠΗΓΗ ΤΩΝ ΕΜΠΝΕΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ

(Συνέχεια από τη σελίδα 3) νη εις άβακα θαυμάσιον υπό των διασταυρωμένων διωρύγων, δι' όν έφευγον, ως άγριοι όφεις διολισθαίνοντες εις την πρσιονάδα, τά ύδατα των ρυάκων και των άμετρήτων πηγών. Έκεθεν τό θλέμμα, άκολουθούν σειράν διαδοχικών λόφων και κοιλάδων όρεινών, έφθανε κάτω μακράν, όπου παραπέτασμα βουνών ύψηλότερον έσχιζέτο, σχηματίζον τό φαράγγι, εις τό στόμα του όποιου διεγέλα μία ιδέα θαλάσσης, μία λεπτοτάτη ταινία του λιθικού πελάγους» (Πατούχας).

Τά θέματα έπίσης που παίρνει ό Κονδυλάκης από την ιστορία και τά δεινοπαθήματα της Κρήτης από τόνς Τούρκους, φανερόνουν όχι μόνον τόν πατριωτισμό του Κονδυλάκη αλλά και συμπληρώνουν την έκφραση της Κρητικής ψυχής μέσα στο έργο του.

Η Κρήτη που κυριαρχεί στην ψυχή του Κονδυλάκη με τόνς ήρωισμούς και τά θάνατά της, γίνεται ή μοναδική έμπνευστρια της ήρωικής έπίθεσης ψυχής του.

Πλημμυρίζει τό έργο του μία Κρήτη πέρα ως πέρα και δεν παραλείπει και στους πιο δευτερευόντες ήρωές του να τόνς χρωματίσει με πράξεις θυσίας και ήρωισμού που πλουτίζουν την πολύπαθη ιστορία της κρητικής ζωής.

Ο Κονδυλάκης ως την ώρα που πέθανε δεν έπαυσε να είναι ό γενναίος μαχητής της Κρήτης τότε με τό «σιανέ» στα Κρητικά θούνα και τότε με τό μελόλι της πέννας — στη δεξαμενή της 'Αθήνας. Τιμή στο «Διασάτη μας», τόν μεγάλο σύλλογο της Πατρίδας του Κονδυλάκη που έθγαλε ένα τέτοιο γίγαντα της τέχνης.

ΣΤΕΛΛΑ ΠΑΡΑΣΚΑΚΗ Καθηγήτρια

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ Σ. Γ. Κ. Γ. Α. Β.

Στις 18 του Δεκέμβρη πραγματοποιήθηκε Γενική Συνέλευση του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων τών Γυμνασίου και Λυκείου Βιάννου. Έγινε άπολογισμός του έργου του προηγούμενου Διοικητικού Συμβουλίου και στη συνέχεια άφχαιρέσεις.

Έκλέχτηκε νέο Διοικητικό Συμβούλιο από τόνς: 'Ιωάννη Χατζηδάκη, Πρόεδρο.

Γεώργιο Δασκαλάκη, Γραμματέα. 'Αδών Δοριάκη, Ταμία. Γεώργιο Κρασανάκη και Ζερβάκη μέλη.

Τό σοβαρότερο θέμα που θ' άπασχολήσει τό νέο Διοικητικό Συμβούλιο είναι ή διακίνηση των μαθητών από τά χωριά. Υπάρχει σκέψη αγοράς σχολικού λεωφορείου, που θα θεθεί στη διάθεση της Σχολικής Έφορείας. Θα είναι ίσως ή καλύτερη λύση, που εύχόμαστε τη σύντομη πραγματοποίησή της.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ο Σύλλογος Βιαννιτών που μένον στο 'Ηράκλειο «Ο ΠΑΤΟΤΕΧΑΣ» θα πραγματοποιήσει Γενική Συνέλευση στα τέλη του Φλεβάριου ή αρχές Μαρτίου. Ο τόπος και ήμέρα θα γίνουν γνωστά με νεότερη ανακοίνωση.

ΣΤΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Την Πόση Έμμ. Λουλάκη από τό Κεφαλοβρύσι, που πήρε τό πτυχίο της Χημείας του Πανεπιστημίου 'Αθηνών, τά Β. Ν. συγχαίρουν